

Scenariusz lekcji wychowawczej, plastyki lub języka polskiego w szkole podstawowej (klasy V–VIII) wykorzystującej elementy neurodydaktyki

Temat lekcji: Co mówią kolory?

Streszczenie:

1. Temat lekcji: **Co mówią kolory?**
2. Cele lekcji – uczniowie:
 - rozpoznają emocje,
 - przypisują emocje do kolorów,
 - wyjaśniają symboliczną wymowę kolorów, głębsze rozumienie potocznych wyrażen, związków frazeologicznych,
 - poszukują informacji w różnych źródłach,
 - wyrażają swoje emocje i refleksje związane z filmem.Ponadto: integracja grupy, poznawanie siebie, pobudzanie kreatywności .
3. Przydział czasu:
 - 1) wprowadzenie – 5 min,
 - 2) oglądanie filmu – 5 min,
 - 3) praca w parach i grupach – 5 min,
 - 4) obejrzenie zakończenia filmu, dyskusja – 5 min,
 - 5) praca w grupach – 20 min,
 - 6) podsumowanie – 5 min.

Przebieg lekcji

1. Wprowadzenie

Udekorowanie klasy kolorowymi elementami, np. parasolki w różnych kolorach/ kolorowe kartki porozwieszane w klasie/ kolorowe poduszki do siedzenia/ takie zdjęcie jak poniżej, wyświetlone na tablicy interaktywnej.

Instrukcje

Zanim uczniowie zajmą miejsca, mają za zadanie wybrać swój ulubiony kolor, stając pod odpowiednią parasolką/przy kolorowej kartce/zapisując na tablicy swój ulubiony kolor/czy za pomocą aplikacji do sondowania np. Answergarden albo menti.com

Postawienie pytań i rozmowa w małych grupach:

- Czy poza ulubionym kolorem coś nas łączy?
- Czy osoby, które wybrały dany kolor, noszą ubrania w takim kolorze?
- Czy mają jakieś wspólne cechy?
- A czy są osoby, które nie wybrały koloru lub nie mogą się zdecydować na jeden kolor? (mogą stanowić wspólną grupę); czy mają coś wspólnego ze sobą, czymś się wyróżniają?

2. Obejrzenie krótkiego filmu

Zajęcie miejsc przed ekranem (może być w kręgu, na poduszkach na podłodze). Wspólne zastanowienie się o czym będzie ta lekcja. Sformułowanie tematu lekcji, np. Co mówią kolory? Jakim jesteś kolorem? Czy kolory mówią o emocjach?

Podział uczniów na pary. Jedna osoba w parze jest kolorem pomarańczowym, druga jasnoniebieskim (uczniowie sami decydują, jakim chcą być kolorem). Obejrzenie krótkiego filmu „Alike” („Podobni”) ze zwróceniem uwagi na postać w danym kolorze. Zatrzymanie filmu przed zakończeniem (5:47).

3. Praca w grupach

Uczniowie w parach rozmawiają w roli danego koloru: kim są w filmie, jaką mają pracę, zajęcie, hobby, co lubią robić, czego nie lubią, co chcieliby zrobić, gdyby mogli coś zmienić w swoim życiu.

Pary zastanawiają się, jakie może być zakończenie filmiku. Dzielą się pomysłami na forum klasy, np. Jestem uczniem, właśnie idę do pierwszej klasy, bardzo cieszę się, że nauczę się nowych rzeczy.

4. Obejrzenie zakończenia filmu, dyskusja

Uczniowie oglądają zakończenie filmu i porównują je ze swoimi pomysłami. Nadają filmowi tytuł. Propozycje uczniów nauczyciel zapisuje na tablicy.

5. Praca w grupach

Podział uczniów na grupy za pomocą kolorowych kartek (5–7 grup). W grupach uczniowie dyskutują o znaczeniu kolorów w filmie: co oznacza pomarańczowy, niebieski, czerwony, biały i szary. Co oznacza zmiana kolorów. Jakie uczucia i emocje, nastroje czy stany kryją się za kolorami. Na przykład:

biały i szary – nuda, rutyna, monotonia, praca biurowa, bloki mieszkalne, tło;

pomarańczowy – radość, energia, pełnia życia, optymizm, młodość, ciepło, syn;

niebieski – spokój, opanowanie, dojrzałość, chłód, urzędnik, praca, ojciec;

różowy – twórczość, pasja, radość, skrzypek;

czerwony – życie, miłość, radość, drzewo;

zielony – nadzieja, optymizm, trawa na skwerze.

Nadal pracując w grupach uczniowie gromadzą słownictwo nazywające kolory i emocje, szukają informacji w różnych źródłach (słownik symboli, słownik frazeologiczny, Internet), na przykład: *czerwony ze wstydu, rumienić się, marzyć o niebieskich migdałach, zzielenieć ze złości, malować coś w czarnych barwach, patrzeć przez różowe okulary, szara myszka, szara strefa, nabrać kolorów, życie nabiera kolorów, szarzeje, tracić kolory, zszarzeć, zblaknąć, zblednąć, szary ze strachu, szara chmura, szare niebo* itp.

Uczniowie dyskutują również o tym, jak ludzie odczuwają dane emocje, co dzieje się z ich ciałem, mimiką, jak się zachowują czując radość, gniew, smutek, strach, wstyd. Jak sobie radzą z emocjami? Co można zrobić, by poczuć się lepiej, jeżeli odczuwamy negatywne emocje? Jak przedłużyć stan,

gdy czujemy pozytywne emocje? Czy możemy wpływać na swoje emocje? Czy możemy oddziaływać na emocje innych? (kartki z pytaniami dla każdej grupy albo wywieszzone w klasie, wyświetlone na tablicy).

Mapy myśli

Uczniowie w grupach zapisują porównania i inne skojarzenia, a także to, co symbolizują kolory, co mówią. Zapisują nazwy uczuć i emocji, to, o czym informują, sposoby radzenia sobie z nimi. Zgromadzone informacje, materiały, elementy graficzne (symbole, minki, wycinki z czasopism) umieszczają na dużej kartce (ewentualnie w danym kolorze).

6. Podsumowanie

Uczniowie każdej grupy prezentują swoje notatki pozostałym grupom. Uczniowie wspólnie ustalają, jak można odpowiedzieć na pytanie postawione w temacie – co mówią kolory? Czy kolory mówią o emocjach? Czy za pomocą kolorów można wyrazić emocje? Czy kolorami można wpływać na emocje? Jakie kolory są nam potrzebne w życiu? Czy jest kolor, którym wyraża się szczęście?

Ewentualnie odczytanie wiersza Czesława Miłosza „Słońce”

Barwy ze słońca są. Bo ono nie ma
Żadnej osobnej barwy, bo ma wszystkie.
I cała ziemia jest niby poemat,
A słońce nad nią przedstawia artystę.

Kto chce malować świat w barwnej postaci,
Niechaj nie patrzy nigdy prosto w słońce.
Bo pamięć rzeczy, które widział, straci,
Łzy tylko w oczach zostaną piękne.

Niechaj przykłąknie, twarz ku trawie schyli
I patrzy w promień od ziemi odbity.
Tam znajdzie wszystko, cośmy porzucili
Gwiazdy i róże, i zmierzchy, i świty.

Zadanie domowe – dla chętnych: zilustruj szczęście lub inne uczucie czy emocję w dowolnej formie (rysunek, zdjęcie, kolaż, rzeźba, utwór muzyczny, forma literacka).

Zróźnicowanie aktywności – dla:

- a) wzrokowców – tablica interaktywna z wyświetlonymi obrazkami, oglądanie filmu,
- b) słuchowców – słuchanie filmu, muzyki w tle podczas pracy w grupie, rozpoznawanie nastroju na podstawie dźwięków,
- c) kinestetyków – wycinanie, naklejanie, pantomima,

- d) uczniów z trudnościami w nauce – praca w grupie,
- e) uczniów uzdolnionych – bycie liderem grupy, wykonywanie dodatkowych ćwiczeń.

Materiały i pomoce:

1. Materiały: kolorowe kartki, kolorowe rekwizyty, czasopisma.
2. Pomoce: film krótkometrażowy „Podobni” – „Alike” reż. Daniel Martínez Lara & Rafa Cano Méndez – <https://vimeo.com/194276412>
3. Słowniki frazeologiczny i symboli; dostęp do Internetu.

Zarządzanie klasą:

Praca w parach, grupach kilkusobowych. Pomoc indywidualna nauczyciela, monitorowanie pracy grup.

Komentarz

Lekcja angażuje uczniów, filmik jest zaskakujący i wywołuje dyskusje. Uczniowie uważnie oglądają i zapamiętują więcej, dzięki byciu w roli. Prowadzą rozmowy w parach, grupach, na tematy im bliskie, budzące emocje. Emocje budzi również odgadywanie zakończenia filmu. Uczniowie pobudzani są do bycia kreatywnymi, do stawiania hipotez i pytań. Mają możliwość swobodnej pracy w grupach, korzystania z różnych źródeł informacji, kreatywnych działań.

Jak poznam, że cele są osiągnięte? Co będzie dowodem?

Odpowiedź na pytanie otwierające. Stawianie hipotez. Praca grupowa uczniów. Praca domowa indywidualna.

Elementy neurodydaktyczne:

Otwierające pytanie niewerbalne – kolorowe parasolki lub inne kolorowe rekwizyty, zdjęcia.

Temat lekcji będący punktem wyjścia do badania, stawiania hipotez, szukania odpowiedzi.

Budzenie emocji i praca z emocjami.

Analiza emocji.

Przestrzeń w klasie sprzyjająca uczeniu się – siedzenie na poduszkach, w kręgu, praca w grupach.

Kreatywność.

Bezpieczeństwo – wszystkie pomysły są dobre, nie ma złych odpowiedzi, każdy uczeń bierze udział w lekcji, brak ocen.

*Opracowała Justyna Bober
nauczyciel konsultant
Centrum Edukacji Nauczycieli w Suwałkach*